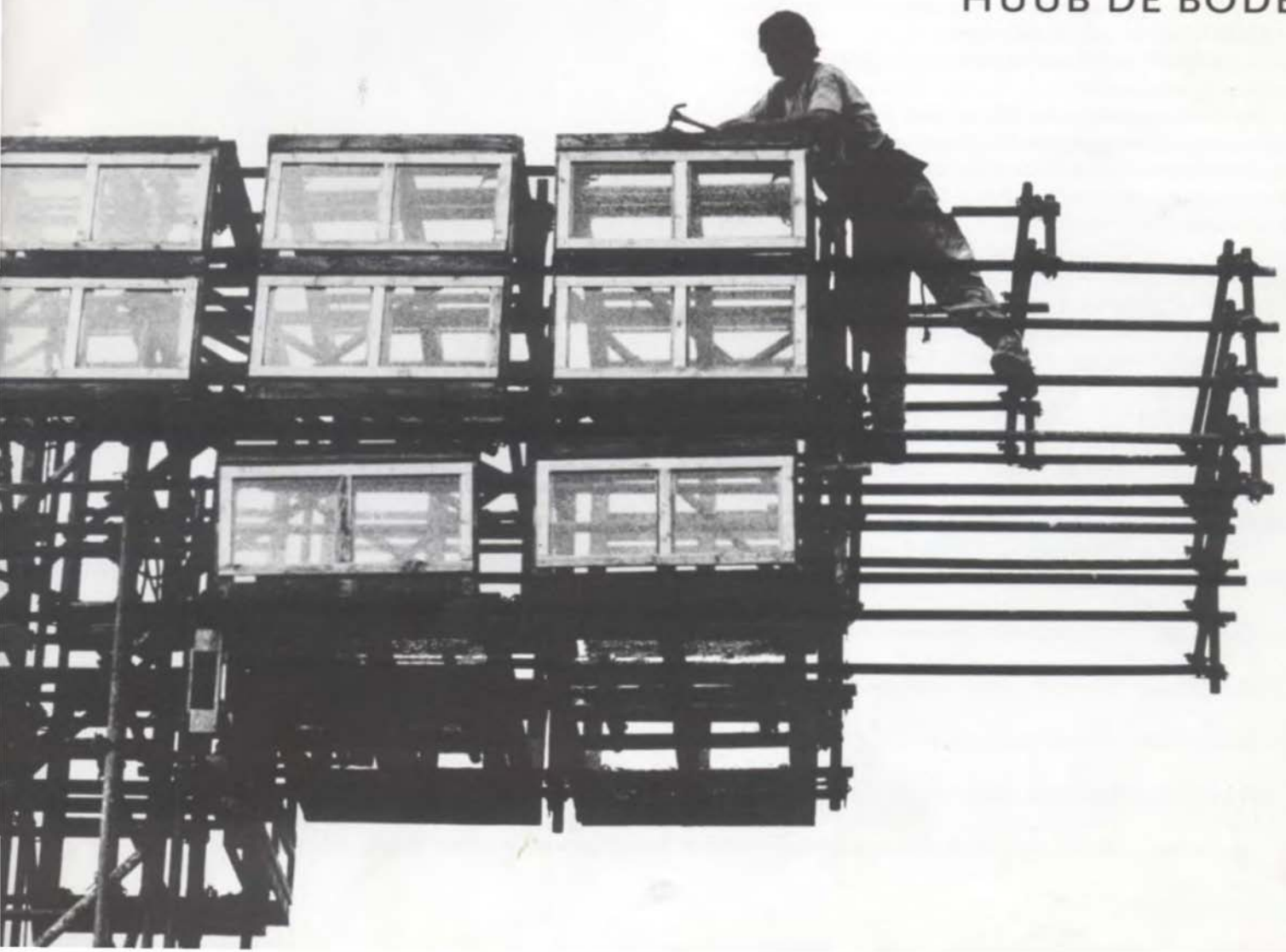


De vogelschrik

HUUB DE BODE



Huub de Bode

Geboren in 1949 te Maastricht.

Maakt in voortdurende afwisseling twee- en driedimensionaal werk dat in relatie tot elkaar staat. Zijn werk vormt een drie-eenheid van beeldende kunst, beeldend theater en performance. Centrale thema's zijn vergankelijkheid, geestelijke en fysieke beweging, ruimte én het bespelen van ruimte.

Hij exposeerde o.a. in Rotterdam, Spijkenisse, Brussel, Vlissingen, Onderbanken, Brunssum, Jabeek en Sittard.

Zijn theateervoorstellingen (kinder-, straat- en volwassenenproducties) waren te zien in Nederland, België, Duitsland, Spanje en Zwitserland.



Op zaterdag 21 juni 1997, het begin van de zomer, vond in Bingelrade een bijzondere culturele manifestatie plaats. Kunstliefhebbers uit alle windstreken vierden samen met de plaatselijke bevolking de voltooiing van het monumentale beeld van Huub de Bode. Dit vierseizoenenbeeld staat op het hoogste punt van een glooiing in het landschap van Bingelrade, temidden van een bietenveld en fruitboomgaarden. Van hier kijkt *De Vogelschrik* uit over Oostelijk Zuid-Limburg, tot in Duitsland toe.

Het beeld is gemaakt van steigerbuizen, pallets en glas, is 12 meter hoog en heeft een spanwijdte van 14 meter. Een 125 meter lange en 6 meter brede organische looper leidt de bezoeker naar het beeld.

Huub de Bode over Huub de Bode

Ik hecht aan een goede relatie met mijn medemensen. Prachtig toch om zo'n project als *De Vogelschrik* met z'n allen van de grond te tillen. Om de mensen zover te krijgen moet je hun verbeeldingskracht ontketen. Als je daar de koevoet aanzet komt veel los.

Mensen ontdekken dat ze scheppende wezens zijn. Dat is hier in Bingelrade, een gemeenschap van 800 zielen, gebeurd.

Ik heb van alle kanten zoveel hulp gekregen dat ik soms denk dat al die mensen allang van plan waren dit project te realiseren en dat niet ik hen voor de klus gestrikt heb, maar zij mij. Of het nu de mensen en verenigingen in het dorp zijn, het *Jaarboek van Onderbanken*, de mensen van de gemeente, de bedrijven die me geholpen hebben, collega-kunstenaars, mensen uit Heerlen, Sittard, Maastricht. Noem maar op. De vraag die zich langzamerhand bij mij opdringt is: wie heeft hier wie gemanaged?

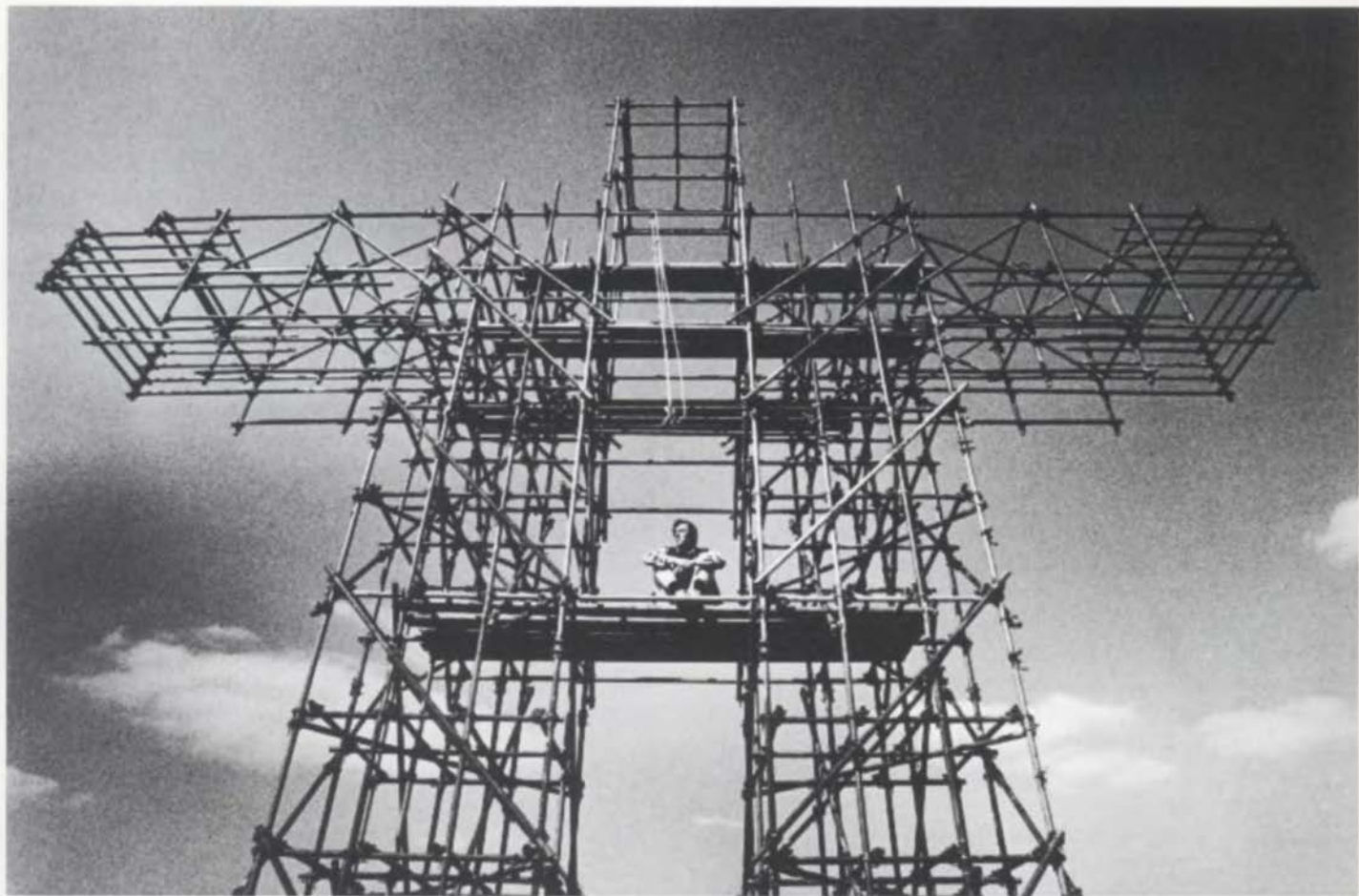
Scheppen... uit de klei trekken... met je handen kneden... daar draait het bij mij om. Ik wil dáár zijn waar de vonken ervan af springen... waar de hamer het werkstuk op het aambeeld treft. Die hamer staat symbool voor het in handen nemen van je eigen noodlot. Je leven sturen en vormgeven. Een scheppend bestaan staat het verst af van passiviteit en destructie. Overigens blijft het je met zekere regelmaat overkomen dat je jezelf met die hamer voor de kop slaat. Of een ander. Die kracht, die spanning zit in al mijn werk. Of het nu literatuur, muziek, beeldende kunst, theater of film is, in wezen gaat alle kunst altijd over leven, lijden, liefde en dood, over scheppen en sterven.

Tijdens de opbouw van *De Vogelschrik* zag ik me wel eens in een boze droom op die kale heuvel staan, de voorbereiding voor het plaatsen van *De Vogelschrik* zo half en half getroffen... De weg naar het beeld halverwege, het beeld half klaar. Ergens stakte de hele machinerie... Mensen belden af, kwamen niet opdagen... Toezeggingen werden niet nagekomen, subsidies ingetrokken... Alles in duigen... Daar stond ik... Gigantisch op de bek...

Kunstenaar zijn is ook een soort ondernemerschap: je moet risico's durven nemen. Ben je daartoe niet bereid dan kun je beter sokken gaan breien voor het hele dorp.

De Vogelschrik staat er maar een jaar. Kort? Over twintig jaar staat hij nog gegrift in de geheugens van de mensen die hier wonen. Je kunt het ook zo zien: we hebben dit gebouwd voor onze herinneringen straks. Misschien dat foto's van het beeld over vijftig jaar in het heemkunde-museum van de gemeente hangen, wie zal het zeggen?

Het mooist is *De Vogelschrik* als alle publiciteit rondom voorbij is en hij onderdeel is geworden van land. Om 5 uur 30 's morgens bijvoorbeeld. Bij een zware najaarslucht met wolken van stopverf en lood. De locatie van het beeld is ook sterk: de helling, de bomen, het golvende landschap, het stille kerkhof aan de voet van de helling. Het beeld is een ode aan het land en zijn mensen. Een monument voor een tijd die voorbij is. Een periode die enkel nog in de geheugens van de enkele 80-plussers uit het dorp leeft... die af te lezen is aan hun indrukwekkende, gegroefde karakterkoppen. Mensen die alles hebben meegemaakt: het traditionele boerenbestaan, de opkomst en neergang van de mijnindustrie, de tweede wereldoorlog, de bezetting, de wederopbouw, de industrialisering van de landbouw etc. De geschiedenis van een eeuw in een handjevol verweerde notedoppen. Over vergankelijkheid gesproken...



Het beeld, de maker voorbij

– Ra! Ra!

De zwarte vogel strijkt neer op de schouder van de Vogelschrik.

– Rare! Rare!

– Inderdaad: ik ben geen normale vogelverschrikker. Daarvoor ben ik te uitvergroot door de stad waar ik vandaan kom. Daar strookten mijn maten met de flats en kantoren. Maar toch: hun intense ruimte verwarde me, hun opdringerigheid benauwde. In R. had ik steeds de illusie op weg naar huis te zijn, maar ik kwam nooit aan. Hier, in dit weidse landschap, leef ik mijn bestemming. De openheid maakt me helder, de verte vrij en mijn gevoel vindt rust op de bewegingen van de heuvels.

– Ik zag in jouw ogen bijeengeveegd licht.

– Ik ben niet somber. De stad heeft mij niet geknakt. Ik heb er een deel van mijn mysterie verloren, maar besta nog om wat ik over heb. Dat is niet gering. Kijk naar mijn houding: trots, uitnodigend en ontvangend. De kracht van leven stroomt door al mijn buizen. Nog ben ik alleen. Maar geef mij liefde, en ik bouw er een kathedraal omheen.

– Toch een vogelverschrikker die lijkt op een mens?

– Ik zie geen mensen meer in dit landschap. Wat is er gebeurd waardoor ze van mij vervreemden? Waar zijn ze nog, de ploegers, de zaaiers en de plukkers? Ik zie alleen nog metalen trekpaarden, metalen dorsers, metalen boerenmeiden aan de uiers van de koe. Waar zijn de tandenlozen en de idioten van het dorp?

– Jouw landschap is dood, en wat oud en gek is, opgeborgen.

– Waarom zijn de mensen bang geworden voor het verval?

Schoonheid schuilt ook in het lelijke, het afgedankte. Wat vergaat, heeft de belofte van nieuw leven. Waar is de dood zelf gebleven, die leven geeft aan ontkiemen? Zoals ik mijn leven dank aan oud ijzer, hout en glas. Zie hoe deze oermaterialen leven als ze tot een nieuw plan worden gewekt.

– Iemand heeft jou als beeld gemaakt?

– Ja, maar hoeveel beeld ben ik nog, hoeveel maker? Als beeld verwijs ik treurig naar de wereld die onomkeerbaar veranderd is. Door

mijn afmetingen ben ik een paradox van deze wereld, en tegelijk wordt mijn maker erdoor geïnspireerd. Hij zoekt daarin zijn impulsen, zijn grenzen, de reden van zijn bestaan. Hier in B. definieert de kunstenaar zich opnieuw. Zijn beeld valt tijdelijk samen met het mijne. Ben ik nog steeds de Vogelschrik? Of was ik ooit Huub de Bode?

– Hoe lang blijf je?

– Ik blijf zolang ik mij gevoed voel door de aarde en de lucht van deze plek. Ik wil scheppen met de mensen van dit land, met ze feesten, met ze treuren, met ze zoeken naar wat verloren ging. Ik wil het landschap weer inkleuren met het lied van de werkmans, het gehuil van de oehoe, het zwart van een begrafenis. Ik wil een baken zijn voor wie hier langskomt. Een anker voor wie hier wil rusten. Of is dit te hoog gegrepen voor een vogelverschrikker?

– Jij moet gewoon jezelf zijn. Een uit z'n kluiten gegroeide vogelverschrikker met een klein hart.

– Kunst laat zich niet dwingen. Ik ben overgeleverd aan het oordeel van de mensen hier. Blijven ze me zien als een buitenstaander, of nodigen zij mij in hun huis? Vertellen zij mij hun vreugde, of verzwijgen zij mij hun verdriet? Als beeld heb je niet veel te eisen. Je bent, meer niet.

– Ra! Ra!

De zwarte vogel schudde zijn kop, spreidde zijn vleugels en vloog weg over de boomgaarden. Aan de voet van de heuvel maakten mensen zich op om te feesten, elk seizoen opnieuw. Wind, regen en hagel teisterden de Vogelschrik. Zijn ijzer roestte, het hout verweerde, het glas werd vuil. Zijn ouderdom werd alsmaar rijper. Geleidelijk maakte het beeld zich los van zijn maker. Beeld en kunstenaar kregen weer hun eigen brandpunt.

Op een morgen hees de Vogelschrik zijn benen uit de zware leem. Hij daalde het pad af en bereikte nog voor zonsopgang de eerste huizen. Vandaar stak hij over naar de velden en akkers, tot in het andere land.

Dagen liep hij door. Zijn blik op de horizon, zijn vuisten gebald?









Hoofdsponsors



Pallethandel Frans Bastin, Bingelrade
Frans, Leonie, Rob en Renate Bastin en medewerkers



Glas- en schildersbedrijf
L.Knooren & Zn, Jabeek
*Lei, Mien en Patrick Knooren
Alex van Bree*



Limburgs Steigerbouw
Bedrijf, Geleen
Bert van Avesaath

Sponsoring en support

Vanwersch Adviesburo Bouwkonstrukties,
Schimmert
*Jos Vanwersch
Frank Jetten*

Loon- en grondverzetbedrijf J. Scheren,
Brunssum
John Scheren

Audio Rent Limburg, Nuth
*Léfried van Loo
Margo Delière*

Container- en transportbedrijf Meinke bv,
Maastricht
John Meinke

Timmerfabriek C.A. Von den Hoff,
Bingelrade
*Carel Von den Hoff
Jasper Steijvers*

Vranken bv dichtingsprodukten, Geleen

Timmermans grond- weg en waterbouw
bv, Heerlen
Jos Timmermans

Floodlight Productions, Gronsveld
*Erwin Soudant
Patrick Thissen
Michiel Peters*

